

Tartalom

LÁNG István: Szerkesztői előszó	9
Kutatóként az elnöki székben. Adatok Glatz Ferenc honlapjáról	11

NEMZETSTRATÉGIAI TANULMÁNYOK

Glatz Ferenc a nemzetstratégiai kutatásokról	30
ALFÖLDI László–SCHWEITZER Ferenc: A Tisza vízrendszere	33
BALÁZS Géza: A magyar nyelvstratégia keretei	43
BÁRDOSSY György: A hazai radioaktív hulladékok elhelyezésének lehetőségei	53
BAYER József: A globalizáció politikai kihívásai	61
BEDŐ Zoltán: A genetikailag módosított növények a 21. században	73
BORHIDI Attila: Az emberi és növényi társadalom jövője	81
CHIKÁN Attila: A koordináció lehetősége a globalizációban	91
CSÁKI Csaba: Ezredfordulós kihívások a magyar mezőgazdaságban	99
CSATÁRI Bálint: Változások és új területi folyamatok az Alföldön	115
CSETE László–LÁNG István: Az agrárstratégia minőségi dimenziói	127
DEMÉNY Pál: Európa népességpolitikai dilemmái a 21. század kezdetén	141
DUDITS Dénes: Géntechnológia az egészségjavítás érdekében	153
ENYEDI György: Településhálózat a rendszerváltásban	161
ERDŐ Péter: Globalizáció és Egyház	169
FINTA József: A 21. század építészeti jövőképe	177
HORN Péter: Új helyzetben a világ élelmiszer-ellátása	183
INOTAI András: Az Európai Unió délkelet-európai politikájának dilemmái és Magyarország	197
KÁDÁR Béla: Gazdasági fejlődésünk mérlege, 1990–2006	205
KEREKES Sándor: Boldogság és piacgazdaság	215
KEVICZKY László: „Controllare” necesse est – Szabályozni szükséges	223
KIRÁLY Zoltán: A mezőgazdaság kemizálása és az élelmiszer-biztonság	233
KOVÁCS Ferenc: Agrártermelés – élelmiszer-minőség – élelmezésbiztonság	241
KULCSÁR Kálmán: A magyar polgári jog	249
LÁMFALUSSY Sándor: Szerkezeti változások és Magyarország lehetőségei az európai pénzpiacon	259
LIGETVÁRI Ferenc: Tájformáló erőnk, a víz	269
LŐRINCZ Lajos: A közszolgálat átalakulása és jövője	273
LOSONCZI Ágnes: Utak és korlátok az egészségügyben	281
MICHELBERGER Pál: A magyarországi közlekedés és az EU-csatlakozás	289
MIKOLA István: Az egészség: a jóléti társadalom alapköve	303

NÉMETH Tamás: Tápanyag-gazdálkodás és talaj a precíziós mezőgazdaságban	315
NYÍRI Kristóf: Globális társadalom, helyi kultúra	325
PALÁNKAI Tibor: Fejlesztés és egyenlőtlenség a globalizációban	335
PROHÁSZKA János: A technológia és a gazdaság kapcsolata – múlt és jövő	345
RECHNITZER János: Új közép-kelet-európai területfejlesztési tengelyek	361
SÁRKÖZY Tamás: A privatizáció modelljei Közép-Kelet-Európában	373
SOLYMOS Rezső: Az erdő- és fagazdaság szerepe és fejlesztése	385
SOMLYÓDY László: A hazai vízgazdálkodás stratégiai kérdései	397
STEFANOVITS Pál: A termőföld hasznosítása	413
STUMPF István: A politikai rendszer egyensúlyának problémái	421
SZÉPVÖLGYI János: A jövő: vegyipari ökológia	429
TÁNCZOS Lászlóné: Magyar felkészülés a közlekedés globalizációjára	437
UDOVECZ Gábor: Magyar igények és elképzelések a közös agrárpolitikáról	445
VAJDA György: Az energetika új kihívásai	453
VAMOS Tibor: Információs társadalom és magyar tudomány	461
VÁRALLYAY György: A talaj és a víz: a fenntartható fejlődés alapelemei	469
VARGA Gyula: Mezőgazdaságunk az EU-csatlakozás előtt	475
VITÁNYI Iván: Az életmód, az életvitel, a kultúra és a tudat átalakulása	489
VIZI E. Szilveszter: Az orvostudomány új útjai	499
Stratégiai programok, 1996–2003	505
Stratégiai könyvsorozatok	507

AKADÉMIA KULTÚRNEMZETI ALAPOKON

Glatz Ferenc a kultúrnemzeti Akadémiáról	544
BENKŐ Samu: Zebegényi paktum	547
BERÉNYI Dénes: Külföldi magyar tudományosság	555
HORVÁTH Gyula: Területi kohézió a Kárpát-medencében	559
KIRÁLY Tibor: Nemzeti kisebbségek az alkotmányban	565
KOCSIS Károly: A magyar kisebbségek települési és társadalmi szerkezete	569
PÉNTEK János: A külső régiók a magyar nyelvi kommunikációban	579
SZARKA László: Változások az európai és a magyarországi kisebbség- politikában	589
CSÁKY Pál: Valahol utat tévesztettünk?	595
MARKÓ Béla: Egy Kárpát-medencei vagyonszösségről	601
PÁSZTOR István: A kisebbségpolitika lehetőségei a Vajdaságban	607

A SZAKTUDOMÁNYOK HELYZETÉRŐL, JÖVŐJÉRŐL

Glatz Ferenc tudománypolitikáról, diszciplinavitákról	614
TÖRÖK Ádám: Hányadik a magyar tudomány a világranglistán?	617
PATAKI Ferenc: A tudomány diszciplináris tagolódásáról	629
CSÁSZÁR Ákos: Matematika	635

FRIEDRICH Péter: Biológia	645
GÖRÖG Sándor: Gondolatok az analitikai kémia helyzetéről	657
KIEFER Ferenc: Nyelvtudományi irányzatok az Akadémián	663
LIPTÁK András: A kémia hozzájárulása a molekuláris biológiához	673
NAGY Károly–HORVÁTH Zalán–TOMPA Kálmán: Fizika	681
ORMOS Pál: Biofizika	695
PANTÓ György–ÁDÁM József–MÉSZÁROS Ernő: Földtudomány	701
SZABÓ Miklós: A régészet forradalma	715
VAJDA Mihály: Filozófia az ezredfordulón	727
VÉRTES Attila: A nukleáris tudomány néhány csomópontja	735

VILÁGKÉPÜNK TUDOMÁNYOS MEGALAPOZÁSÁÉRT

Glatz Ferenc a tudományos világkép megalapozásáról	742
BECK Mihály: A Föld hívatlan vendégei	745
BENKŐ Loránd: Mai nyelvünk állapotáról és változásairól	755
BOR Zsolt: Tudomány és közgondolkodás	765
CZELNAI Rudolf: Klímapolitika a 21. században	769
GYULAI József: Miben más a 21. század indulása, mint volt a 20. századé?	777
HÁMORI József: Jobbkezdés és az emberré válás	781
KISS Jenő: Nyelvtudomány, nyelvjárásművelés, tennivalók	789
LOVAS István: Várható fejlődés a természettudományokban	799
NEMECZ Ernő: A Föld eredete és jövője	805
PRÉDA István: Genetika, életmód, szívbetegség	817
ROMICS László–KARÁDI István–CSÁSZÁR Albert–PROHÁSZKA Zoltán– FÜST György: Az érrelmeszesedés és immunológiai tényezői	831
ROSKA Tamás: Érzékelő számítógépek, távjelenlét	841
TOMCSÁNYI Pál: A szellemi alkotómunka elősegítése kreativitással	847
VENETIANER Pál: Jövönk és a mikrobiológia	857

A TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK EGYENRANGÚSÁGÁÉRT

Glatz Ferenc a társadalomtudományok egyenrangúságáról	864
CSÁNYI Vilmos: Az emberi természet és a társadalom struktúrái	867
HUNYADY György: A nemzeti identitás és a sztereotípiák görbe tükre	877
HUSZÁR Tibor: Új elit kialakulásának esélye és esélytelensége, 1945–1948	889
LAMM Vanda: A NATO-bombázások ügye a Nemzetközi Bíróság előtt	901
MANHERZ Károly: Identitás és nyelvhasználat a kisebbségeknél	913
MAROSI Ernő: Műemlékvédelem az ezredfordulón	923
MARÓTH Miklós: Az iszlám világa	931
NEMESKÜRTY István: A nyelv megtartó ereje	943
PALÁDI-KOVÁCS Attila: Néprajzi feladatok és az Akadémia, 1929–1967	951
POSZLER György: Az önértékelés válaszútjai	961

RITOÓK Zsigmond: Nagy kezdeményezések az ókortudományban	969
SIMAI Mihály: A globalizáció és a társadalomtudományok	979
SZENTES Tamás: A társadalomtudomány és az oktatás néhány kérdése	989
VÉKÁS Lajos: Az új polgári törvénykönyv előtörténetéről	1001

A KUTATÓHÁLÓZAT KONSZOLIDÁCIÓJA

Glatz Ferenc a kutatóhálózat konszolidációjáról	1014
GYÖRFFY Béla–MÁRTA Ferenc–SZÁSZ Zoltán: Az akadémiai kutatóhálózat konszolidációja	1017
CSOMÓ István–PRITZ Pál–TEPLÁN István: Az MTA kutatóintézeteinek konszolidációja, 1996–2001	1027
PANNONHALMI Kálmán: Stratégia és intézetfejlesztés	1041
HALÁSZ Béla: A támogatott kutatóhelyi rendszer pályázati alapokra helyezése, 1998	1047
NÁRAY-SZABÓ Gábor: Az MTA Könyvtárának fejlesztési koncepciója és konszolidációja, 1998	1053
KROÓ Norbert: Főtitkári beszámoló az 1999–2002 évekről	1057
BERCZIK Árpád: A Duna-kutatás akadémiai bázisának kialakításáról	1067
MÉSZÁROS János: Az MTA Állatorvos-tudományi Kutatóintézete	1075
TÉTÉNYI Pál: Izotóp- és Felületkémi Intézet	1083
BALOGH Margit: Az MTA Társadalomkutató Központjáról	1093
PÓTÓ János: A tudomány műhelyei az ezredfordulón	1097

MŰKÖDŐKÉPES SZERVEZET, A RENDSZERESSÉG PROGRAMJA

Glatz Ferenc az Akadémia működőképességéről és a rendszerességről	1102
STARK Antal: A K + F ráfordítások és az intézetfenntartás alakulása, 1990–2009	1105
GERGELY János: A Struktúra Bizottság jelentése, 2001	1111
LÁNG István: A Tudomány Világkonferenciája, Budapest, 1999	1115
TELEGDY Gyula: Tizenöt év a Szegedi Akadémiai Bizottság szolgálatában	1123
IZSÁK Éva: Bolyai János Kutatási Ösztöndíj	1125
BURUCS Kornélia–PANNONHALMI Kálmán: Díjrendszer	1129
BURUCS Kornélia–PANNONHALMI Kálmán: A Magyar Tudomány Napja	1137
PANNONHALMI Kálmán–ZILAHY Péter: A tudósok találkozóhelye: az Akadémiai Klub Egyesület	1141
SZABÓ B. István–HERNÁDI Miklós: Új szemléletű kapcsolat a társadalommal: PR-iroda az Akadémián	1145
BURUCS Kornélia: Köztisztviselési publikációs rendszer	1149
TIGYI József: Hol teremnek az akadémikusok?	1151
	
Hat év. Glatz Ferenc beszéde a 2002. május 6-i közgyűlésen	1163